

Partner-gerelateerd thuisgeweld tegen volwassen vrouwen

De RoSa-factsheets maken u wegwijs in het gelijke kansenlandschap in Vlaanderen. Telkens wordt er op een bepaald terrein nagegaan wat de situatie is. Zowel bredere thema's als meer specifieke krijgen aandacht, naargelang de relevantie en/of beschikbaarheid van informatie en het voorhanden zijn van cijfermateriaal. Bedoeling is niet zozeer volledigheid te bieden maar wel op een overzichtelijke en toegankelijke manier de positie van de vrouw in Vlaanderen te schetsen. RoSa is sinds 1978 in Vlaanderen hét adres voor informatie en documentatie over gelijke kansen, emancipatie en vrouwenstudies in binnen- en buitenland.

Nr. 15 • oktober 2002

H I J M E E N T H E T N I E T Z O . . .

Uit onderzoek blijkt dat één op vier vrouwen tussen twintig en zestig jaar in heteroseksuele relaties ooit eenzijdig geweld ondervonden heeft of ondervindt van vriend of echtgenoot. Er is nauwelijks enig verband tussen de sociale klasse en het geweld. Het komt voor in alle lagen van de bevolking, in alle leeftijdsklassen, bij elke levensovertuiging en in alle relatievormen.¹

Inleiding

Het begrip vrouwenmishandeling kan zowel breed als eng worden gedefinieerd. Nemen we alle vormen van geweld gericht tegen vrouwen, dan hebben we het niet alleen over relationeel geweld zoals fysieke mishandeling, geestelijke wreedheid of seksueel misbruik in de huiskring, maar ook over verkrachting, ongewenste intimiteiten op het werk, pesten, stalking en over structureel geweld zoals systematische verkrachting als oorlogswapen en genitale vermindering. In deze fact sheet richten wij onze aandacht voornamelijk op *partner-gerelateerd thuisgeweld tegen volwassen vrouwen*.

Relationeel geweld vroeger en nu

Geweld binnen persoonlijke relaties is nog maar vrij recent herkend en erkend als een maatschappelijk probleem, als een fenomeen dat de individuele levenssfeer overstijgt.

De problematiek van de vrouwenmishandeling begon in de loop van de jaren tachtig in veel landen politieke en maatschappelijke aandacht te krijgen. Bij beleidsmakers en wetenschappers groeide het besef dat de daadwerkelijke omvang van het fenomeen veel aanzienlijker was dan

¹ RÖMKENS, *Gewoon geweld? Omvang, aard, gevolgen en achtergronden van geweld tegen vrouwen in heteroseksuele relaties*. Amsterdam, 1992.

vermoed. Wetenschappelijk onderzoek vertoonde een evolutie qua attitude ten opzichte van het slachtoffer. Van de aanvankelijke achterdocht evolueerde men naar begrip voor het slachtoffer. Later pas kwam men tot een beter inzicht in de structurele aspecten van vrouwenmishandeling. Toch blijkt uit vrij recent onderzoek² naar politie-optreden bij thuisgeweld tegen vrouwen, dat schuldinductie nog altijd een realiteit is, dat met andere woorden het slachtoffer verantwoordelijk gesteld wordt voor het gewelddadige gedrag van de dader.

Bij elke nieuwe stap in de evolutie van de maatschappelijke houding tegenover relationeel geweld werd een "nieuwe" vorm van geweld in de schijnwerpers geplaatst³, ingeluid door het optreden van een nieuwe "probleemformuleerder".

De eerste vorm van erkend thuisgeweld was *kindermishandeling*, met *artsen* als probleemformuleerder. Kempe⁴ sprak in 1962 voor het eerst van het "battered-child syndrome". De professionele hulpverlening kwam tot stand, eerst in hospitalen, later in vertrouwens(artsen)centra, die desnoods contact konden opnemen met het gerecht.

De volgende fase kwam zo'n tien jaar later, toen een andere vorm van geweld in persoonlijke relaties in de openbaarheid kwam: de *mishandeling van volwassen vrouwen*, die in een duurzame partnerrelatie niet toevallig of uitzonderlijk, maar frequent en over een lange periode geweld ondervonden. De klokkenluider was in dit geval de *vrouwenbeweging*, die vrouwenmishandeling zag als het topje van de ijsberg van vrouwenonderdrukking. De hulpverlening werd georganiseerd op basis van vrijwilligers. Vluchthuizen werden overal in het land opgericht en allemaal hadden ze te kampen met overbevolking en financiële problemen.

Vanaf 1975 werd ook *seksueel geweld* bespreekbaar gemaakt. Deze keer waren de probleemformuleerders de *slachtoffergroepen*, zoals "Vrouwen Tegen Verkrachting", later "Tegen Haar Wil". Gezien hun sterke emotionele betrokkenheid kregen die minder vlot maatschappelijke erkenning. Toch was dit in België de eerste vorm van geweld die aandacht kreeg van het beleid. In 1982 kwam er een eerste wetsvoorstel om de wetgeving op de verkrachting te veranderen in het voordeel van het slachtoffer (Smet en Remacle). In 1984 werd een onderzoeksopdracht gegeven naar seksueel geweld in persoonlijke relaties, in 1985 over ongewenste seksuele intimiteiten op het werk.

Het heeft echter geduurd tot 1997 alvorens partnergeweld in België als een misdrijf werd erkend⁵ en tot 1998 alvorens het delict echt strafbaar was.

Geweld tegen vrouwen : een Babelse spraakverwarring ?

In onze samenleving is er geen algemeen aanvaarde definitie van wat geweld is en wat niet. Wat noemen we geweld? Wat zijn de gevolgen voor de betrokkenen? Wat zijn de factoren die maken dat mensen geweld gebruiken en dat mensen in gewelddadige situaties blijven? Wat zijn de strategieën die mensen aanwenden die met geweld geconfronteerd

² KORF, MOT, MEULENBEEK, VAN DEN BRANDT, *Economische kosten van thuisgeweld tegen vrouwen*. Stichting Vrouwenopvang Nederland Utrecht, 1997.

³ BRUYNOOGHE, NOELANDERS & OPDEBEECK, *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen*. Rapport ten behoeve van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en Gelijke-Kansenbeleid M. Smet. L.U.C., 1998.

⁴ KEMPE, SILVERMAN, STEELE, DROEGEMVELLER en SILVER, The Battered-Child Syndrome. *Journal of the American Medical Association*, July 7, 1962.

⁵ De wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan

worden? De nieuwe denkbeelden moeten adequaat beschreven en verklaard worden.

De nieuwe formulering van relationeel geweld als een *maatschappelijk probleem* maakt dat vroegere denkbeelden niet langer aanvaardbaar zijn. Gezinsgeweld afdoen als een privé-verschijnsel dat binnen de muren van de woning dient opgelost te worden, klopt niet langer met het groeiende besef dat geweld binnen persoonlijke relaties een maatschappelijk probleem is met een grote omvang en met ernstige gevolgen. Relationeel geweld kan niet langer gebagatelliseerd worden, of toegeschreven aan een zondebok: alcoholprobleem, financiële zorgen, "onwil" van de vrouw ...

Over de grenzen en de concrete invulling van het begrip geweld bestaat dus geen eensgezindheid. Verschillende sectoren hanteren verschillende maatstaven. In de juridische sector is de bewijsbaarheid belangrijk, in de welzijnssector volstaat een subjectieve definitie, zoals het slachtoffer het geweld definieert. In de publieke opinie zijn er wellicht evenveel definities van geweld als er mensen zijn. Debatten over geweld stranden hierdoor vaak op begripsverwarring en op conceptuele discussies. In academische definities maakt men onderscheid tussen de *intentionaliteit*, de *legitimiteit* en het *ingrijpende karakter* van geweld⁶.

Bij **intentionaliteit** wordt wel eens een onderscheid gemaakt tussen *instrumenteel* en *expressief* geweld. *Instrumenteel* geweld zou doelgericht zijn, om het gedrag van anderen te beïnvloeden, om iets te bekomen, of om zichzelf te bevestigen.

Expressief geweld zou eerder een emotionele ontlading zijn van negatieve gevoelens, opgewekt door allerlei frustrerende situaties, in combinatie met een of andere agressie uitlokkende gebeurtenis. Dit lijkt de dader vrij te pleiten van verantwoordelijkheid. Toch is ook expressief geweld gericht op schade berokkenen aan een ander die meestal ongevaarlijk is voor de geweldpleger.

Daarom is de aard en de mate van intentionaliteit niet bruikbaar als selectie criterium om handelingen al dan niet als geweld te benoemen.

Legitimiteit duidt op het maatschappelijke aspect van het probleem. Alle samenlevingen kennen immers vormen van *legitiem geweld*, of beter, geweld dat in die samenleving als legitiem wordt aanvaard: bijvoorbeeld met harde hand de openbare orde handhaven, of zelfs oorlog voeren, of op het gebied van persoonlijke relaties, waar verkrachting binnen het huwelijk als onmogelijk beschouwd wordt, of waar het fysieke straffen van kinderen aanvaardbaar geacht wordt.

Over het **ingrijpende karakter** van geweld bestaat er enige maatschappelijke consensus dat niet alle vormen van geweld even erg zijn. Een verkrachting is bijvoorbeeld ingrijpender dan een confrontatie met een exhibitionist.

Ook in wetenschappelijk onderzoek blijven sommige onderzoekers een onderscheid maken tussen lichtere en zwaardere vormen van geweld, hoewel het ondertussen bewezen is dat er een verband is tussen de twee. Geweld draagt in zich een neiging tot escalatie. Volgens de "stepping stone theory" zou het minder ernstige geweld niet zelden evolueren tot zeer ernstig geweld.

---

⁶BRUYNOOGHE, BERODES, EERDEKENS, OPDEBEECK, PANNIER, *Doelgroepen voor de geweldbestrijding. Een afbakening op basis van levensomstandigheden en geweldervaringen bij vrouwen*. Kabinet van de Staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke emancipatie M. Smet. L.U.C., 1990.

Wat valt onder de noemer “partner-gerelateerd geweld tegen volwassen vrouwen” en wat niet? We overlopen even de begripsomschrijving in een aantal rapporten van het voorbije decennium.

Volgens een studie uit **1990** van de Werkgroep Vrouw & Maatschappij (CVP) is geweld

“elke handeling (of dreiging daarmee) die het zelfbeschikkingsrecht, de zelfontplooiing en de lichamelijke integriteit aantast.”

Vrouwenmishandeling is een extreme vorm van onderdrukking, een uiting van een ongelijkwaardige positie tussen partners, waarbij die van de man als de machtige en die van de vrouw als de machteloze wordt versterkt. Het heeft alles te maken met macht.

De vereniging “Blijf van m’n Lijf” definieert in **1994** het begrip geweld als

“een gebeurtenis waarbij iemands recht op lichamelijke integriteit en/of recht op autonomie is geschonden door één of meerdere personen; het gaat om herhaald eenzijdig geweld binnen een hetero-seksuele relatie”.

Het geweld ligt verankerd in een relationeel patroon waarin dreigementen en geweld van de man enerzijds en angst van de vrouw anderzijds hand in hand gaan. Dit geweld kan geestelijk, lichamenlijk of een combinatie daarvan zijn.

Geestelijke mishandeling wordt door “Blijf van m’n Lijf” gedefinieerd als

“een situatie waarin iemand systematisch wordt vernederd, gekleineerd en afgekeurd”.

Lichamenlijke mishandeling omschrijven zij als

“een situatie waarin ook het lichaam van de vrouw niet ontzien wordt”.

In een wetenschappelijk onderzoeksrapport uit 1998⁷ omschrijft Bruynooghe e.a. *geweld in persoonlijke relaties* als:

“Alle vormen van geweld die zich voordoen in een interpersoonlijk contact, ongeacht de aard van de relatie waarbinnen dit contact zich situeert.”

Onder geweld in persoonlijke relaties wordt in dit onderzoek dus zowel het gezinsgeweld verstaan, als het geweld dat gepleegd wordt binnen de ruimere familiale context, als het geweld wat vrienden, collega’s, clubgenoten, burens en kennissen tegen elkaar gebruiken, als het geweld vanwege een onbekende dader.

Structureel geweld daarentegen is geweld dat eerder aan maatschappelijke systemen wordt toegeschreven dan aan personen of groepen van personen. Dat valt in de begripsafbakening van dit onderzoek niet onder de noemer “interpersoonlijk geweld”. Structureel geweld is het maatschappelijk en vooral economisch onderdrukken van

⁷ BRUYNOOGHE, NOELANDERS & OPDEBEECK, *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen*. Rapport ten behoeve van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid en Gelijke-Kansenbeleid M. Smet. L.U.C., 1998.

vrouwen. Het creëert of houdt ongelijke machtsverhoudingen tussen man en vrouw in stand en verkleint de kans om te ontsnappen uit een gewelddadige relatie.

Concrete voorbeelden van partnergeweld

Als **lichamelijk geweld** gelden daden zoals opsluiten of buitensluiten, gevaarlijk autorijden, kleren van het lichaam scheuren, bij de haren sleuren, tegen muur of meubels aan gooien, klappen, vuistslagen, schoppen geven, bijten, de trap afduwen, brandwonden veroorzaken, met een stok of voorwerp slaan, steken of slaan met een scherp voorwerp, het hoofd tegen de muur slaan, wurgpogingen, dwingen tot seksuele handelingen en een vuurwapen gebruiken.

Seksueel geweld wordt concreet omschreven als tegen de zin begluurd worden, over seks moeten praten, naar foto's moeten kijken, naakt moeten poseren, toekijken naar aanranding van derden, geslachtsdelen laten zien, betast worden, kijken naar masturbatie, oraal moeten bevredigen, pijniging geslachtsdelen, poging tot coitus, coitus met penetratie, altijd indien het gebeurt tegen de zin van de vrouw.

Praktijkvoorbeelden van **psychologisch geweld** zijn het feit dat de dader altijd kritiek geeft, eist dat zijn vrouw perfect is, vaak onverwachte woede-uitbarstingen heeft en iedere keer anders reageert zodat ze nooit weet waar ze aan toe is, haar verbaal aanvalt op zaken waar ze goed in is, de feiten verdraait, de macht heeft over de financiën, controle uitoefent op de sociale contacten van zijn partner, haar in het bijzijn van vrienden vernedert, haar dierbaarste kleren of voorwerpen vernielt. De dader geeft zijn partner geen vrijheid of levensruimte, terwijl hij zichzelf alles permitteert.

Recent is bij psychologisch geweld ook het begrip belaging of stalking gevoegd.

Internationale organisaties aan zet

DE VERENIGDE NATIES

Volgens de definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie is gezondheid een toestand van volkomen lichamelijk, geestelijk en sociaal welzijn en niet alleen de afwezigheid van ziekte of handicap. Die beginselen worden erkend in het Verdrag van de Verenigde Naties van 1979 inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen⁸, de Verklaring van Wenen van 1993 over de mensenrechten en over de uitbanning van geweld tegen vrouwen, de verklaring van het actieprogramma van de in 1995 in Peking gehouden vierde Wereldvrouwenconferentie.

In de Slotverklaring van de vierde Wereldvrouwenconferentie wordt de vaststelling geformuleerd dat geweld tegen vrouwen een belemmering vormt voor het verwezenlijken van gelijkheid, ontwikkeling en vrede. Het is zowel een schending van de mensenrechten als een inbreuk op de fundamentele vrijheden. Deze rechten en vrijheden van vrouwen moeten door alle staten beschermd en bevorderd worden. Peking stelt vast dat in alle samenlevingen, ongeacht cultuur, klasse of inkomensniveau, meisjes en vrouwen onderworpen worden aan lichamelijk, seksueel en psychologisch misbruik.

De definitie in het Slotdocument van Peking⁹ met betrekking tot geweld jegens vrouwen

⁸ The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)

is dan ook ruim en luidt als volgt:

Elke daad van geweld op basis van gender die (kan) resulteren in lichamelijke, seksuele of psychische schade aan of in lijden van vrouwen met inbegrip van dreiging ermee, dwang of willekeurige vrijheidsberoving, ongeacht of dit plaatsvindt in het openbaar of de privésfeer.

DE EUROPESE GEMEENSCHAP

Het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie stipuleren¹⁰ dat fysiek, seksueel en psychologisch geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen een inbreuk vormt op hun recht op leven, veiligheid, vrijheid, waardigheid en lichamelijke en emotionele integriteit, en ook een ernstige bedreiging vormt voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de slachtoffers van dergelijk geweld. De gevolgen van dit geweld zijn zo algemeen verspreid in de Gemeenschap dat zij een ernstige aantasting van de volksgezondheid vormen.

Het DAPHNE-programma

Het DAPHNE-initiatief¹¹ ging begin 1997 van start wegens de toenemende bezorgdheid van de Europese Commissie over geweld ten opzichte van kinderen, jongeren en vrouwen in Europa.

Geweld werd in de ruimst mogelijke zin opgevat, ***van seksueel misbruik tot huiselijk geweld, van commerciële exploitatie tot pesterijen op school, van smokkel tot discriminatoir geweld tegen mensen met een handicap, minderheden, migranten of andere kwetsbare bevolkingsgroepen.***

Het nu lopende DAPHNE-programma (2000-2003) geeft financiële ondersteuning aan projecten die bijdragen aan het verzekeren van een hoog niveau van **bescherming** van de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen, jongeren en vrouwen. De gesteunde projecten hebben als doel geweld te voorkomen, slachtoffers van geweld bij te staan en ze voor verdere blootstelling aan geweld te behoeden. Het gaat om transnationale acties die de samenwerking tussen NGO's en overheidsorganen op nationaal, regionaal en lokaal vlak over de landsgrenzen heen vlotter doen verlopen.

Via multidisciplinaire netwerken wil men **informatie** uitwisselen over geweldpreventie en bescherming. Om informatie te kunnen integreren in alle relevante informatiesystemen van de lidstaten en de EER-landen, wordt een voorlichtingscentrum voor de hele Gemeenschap opgericht. Daar kunnen NGO's en overheidsorganen alle beschikbare informatie bijeen vinden die aangeleverd wordt door universiteiten, NGO's en overheidsinstanties met betrekking tot geweld, de middelen om geweld te voorkomen en slachtofferhulp.

Het programma financiert ook wetenschappelijke studies die moeten dienen als basis

---

⁹ Vierde Wereldvrouwenconferentie. Nederlandstalig verslag van de Vierde Wereldvrouwenconferentie te Peking, 4-15 september 1995 : het Actieplatform van Peking. Gelijke Kansen in Vlaanderen. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

¹⁰ BESLUIT Nr. 293/2000/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 24 januari 2000 tot vaststelling van een communautair actieprogramma (het programma Daphne) (2000-2003) betreffende preventieve maatregelen ter bestrijding van geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen. Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, 9.2.2000, 5 p.

¹¹ http://europa.eu.int/comm/justice_home/project/daphne/nl/

voor **beleidsmaatregelen** om geweld te voorkomen, slachtoffers van geweld te ondersteunen, om herhaalde blootstelling aan geweld te voorkomen.

Daarnaast richt het Europese programma zich ook op de **opinievorming** bij het grote publiek en bij de media door het stimuleren van voorlichtingscampagnes in alle lidstaten. Bedoeling is alertheid te kweken voor de potentiële gevaren van geweld en de manieren om eraan te ontkomen, ook door kennis van wetgeving, gezondheidsopvoeding en opleiding in geweldbestrijding.

België tegen partnergeweld

In ons land bestaat sedert 1997 een nieuwe wet die het voor het eerst mogelijk maakt strafrechtelijk op te treden tegen partnergeweld. De wet van 24 november 1997 "streckende om het geweld tussen partners tegen te gaan", gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 6 februari 1998¹², bevat de aanpassing van een aantal artikelen in het Strafwetboek. De wetwijziging bedoelt het geweld dat zowel tegen vrouwen als tegen mannen wordt gepleegd.

In de eerste plaats heeft de wetgever aan artikel 410 van het Strafwetboek een alinea toegevoegd, waardoor de partnerrelatie tussen dader en slachtoffer een nieuwe verzwarende omstandigheid wordt¹³.

Hetzelfde geldt ook ingeval de schuldige de misdaad of het wanbedrijf heeft gepleegd tegen zijn echtgenoot of de persoon met wie hij samenleeft of samengeleefd heeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft of gehad heeft.

In dat geval wordt de minimumstraf verdubbeld voor gevangenisstraf en verhoogd met twee jaar in geval van criminele straf. Deze bepaling geldt ook wanneer de slagen en verwondingen zijn toegebracht na een scheiding voor zover er voordien een samenleven en een duurzame affectieve en seksuele relatie bestond, omdat een scheiding niet noodzakelijk een einde stelt aan het partnergeweld.

Ten tweede wijzigt de wet de procedure van de strafvervolgung voor partnergeweld. Vanaf nu krijgen gerechtelijke instanties de bevoegdheid om op verzoek van het slachtoffer de dader te betrappen op heterdaad, als die de echtgenoot is of de persoon met wie zij samenleeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft. De Procureur des Konings en de gerechtelijke politie mogen zonder toestemming van de dader de woning doorzoeken. Ze kunnen de dader ook arresteren.

Die procedurewijziging geldt dus alleen wanneer er nog steeds sprake is van zowel samenleven als van een duurzame affectieve en seksuele relatie. De rechter beoordeelt op basis van getuigenissen, buurtonderzoek, bestaande strafdossiers, vroegere contacten van het slachtoffer met sociale diensten of met verenigingen voor mishandelde vrouwen, of er aan beide voorwaarden voldaan is.

¹² http://194.7.188.126/justice/index_nl.htm

¹³ KUMPS, VAN BEEK, *Het Strafrechtelijk Beleid inzake Partnergeweld*. Rapport in opdracht van de Vice-Eerste Minister en Minister van Werkgelegenheid belast met het gelijke kansenbeleid Mevrouw L. Onkelinx. KUL & ULB, 2002.

Vervolgens geeft de wet het recht aan hulporganisaties om in rechte op te treden. De wetgever wil hiermee de zaak uit de passionele sfeer halen door een sanctie mogelijk te maken tegen de agressieve partner, zonder dat het voor de rechtbank tot een confrontatie komt tussen de agressor en het slachtoffer. Het slachtoffer moet wel haar toestemming verlenen aan de vereniging om in haar naam klacht in te dienen. Ze kan die toestemming ook altijd weer intrekken. Vrouwenorganisaties stellen het nut van dit artikel in vraag omdat "vrouwen die geen klacht indienen uit vrees voor represailles, ongetwijfeld ook zullen aarzelen om een hulporganisatie formeel toestemming te verlenen dit in hun plaats te doen".

Terwijl het Strafwetboek spreekt van "slagen en verwondingen", zijn de strafbare feiten bedoeld door de wet van 24 november 1997 "het opzettelijk toebrengen van lichamelijk letsel". Letsel omvat niet alleen slagen en verwondingen, maar ook het toedienen van stoffen zonder het oogmerk te doden en het onthouden van voedsel of verzorging. De wet van 1997 betreft niet de gevallen van moord of doodslag tussen partners. Ze betreft evenmin het seksuele geweld. In geval van verkrachting tussen partners zal de straf op basis van die wet dus niet worden verzwaard.

In tegenstelling tot het Franse recht hield het Belgische recht geen rekening met psychische verwondingen zoals een zenuwzinking of een zenuwschok, behalve om de gevolgen aan te tonen die de zenuwschok gehad heeft op de fysieke werking van het menselijk lichaam.

Sedert 1998 houdt het strafrecht echter wel rekening met één aspect van psychologisch geweld, namelijk bij "belaging", algemeen bekend als "stalking". De wet van 30 oktober 1998 heeft in het Strafwetboek artikel 442bis ingevoerd dat tot doel heeft belaging strafbaar te stellen. Maar de partnerband komt hier niet in aanmerking om de straf te verzwaren.

Het oorspronkelijke doel van die wet was het bestraffen van "belagers die een obsessionele liefde of een fixatie hebben ontwikkeld ten aanzien van een persoon met wie zij geen persoonlijke relatie onderhouden (ingebeelde liefdes) en anderzijds tegen belagers die een persoonlijke of liefdesrelatie hebben gehad met de bedoelde persoon en die niet kunnen aanvaarden dat deze relatie is beëindigd (teleurgestelde liefdes).

De uiteindelijke wettekst over belaging stelt dat

Hij die een persoon heeft belaagd terwijl hij wist of had moeten weten dat hij door zijn gedrag de rust van die bewuste persoon ernstig zou verstoren, wordt gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot twee jaar en met geldboeten van vijftig frank tot driehonderd frank of met een van die straffen alleen.

Tegen het in dit artikel bedoelde misdrijf kan alleen vervolging worden ingesteld op klacht van de persoon die beweert te worden belaagd.

Hier kan een hulporganisatie niet in rechte optreden, in tegenstelling tot de wet van 24 november 1997.

Literatuur

- BRUYNOOGHE Rosemarie, BERODES Gerd, EERDEKENS J., OPDEBEECK Sybille, PANNIER C. *Doelgroepen voor de geweldbestrijding. Een afbakening op basis van levensomstandigheden en geweldervaringen bij vrouwen*. Diepenbeek, 1990.
- BRUYNOOGHE Rosemarie, NOELANDERS S, OPDEBEECK S. *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen*. Diepenbeek, 1998.
- KEMPE, SILVERMAN, STEELE, DROEGEMVELLER & SILVER. The Battered-Child Syndrome. In: *Journal of the American Medical Association*, July 7, 1962.
- KORF Dirk, MOT Esther, MEULENBEEK Heidi, VAN DEN BRANDT Ton. *Economische kosten van thuisgeweld tegen vrouwen*. Utrecht, 1997.
- KUMPS Nathalie, VAN BEEK Gert. *Het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld*. Leuven/Brussel, 2002.
- RÖMKENS Renée, *Gewoon geweld? Omvang, aard, gevolgen en achtergronden van geweld tegen vrouwen in heteroseksuele relaties*. Amsterdam, 1992.

Samenstelling:
Brigitte Rys